

# บทที่ 1

## บทนำ

### ความเป็นมาของปัญหา

ตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 - 2559 เจตนารมณ์มุ่ง (1) พัฒนาชีวิตให้เป็น " มนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข " และ (2) พัฒนาสังคมให้เป็นสังคมที่มีความเข้มแข็ง และมีคุณภาพ 3 ด้าน คือ เป็นสังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และสังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน นโยบายปฏิรูปการศึกษา ในปีงบประมาณ 2550 ยึดคุณธรรม นำความรู้สร้างคุณธรรม สำนึกในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีประชาธิปไตย พัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันทางศาสนา และสถาบันการศึกษาโดยมียุทธศาสตร์ การศึกษาที่คุณธรรมนำความรู้คือการศึกษาดังกล่าว(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2545)

พลศึกษามีความสำคัญต่อบุคคลทุกเพศทุกวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนหรือนักเรียน ซึ่งเป็นกำลังของชาติในอนาคต ซึ่งจะมีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์แข็งแรงทั้งทางร่างกายและจิตใจ ดังคำพูดที่กล่าวกันเสมอว่า จิตใจที่แจ่มใสย่อมอยู่ในกายสมบูรณ์ สถาบันการศึกษาจึงจำเป็นต้องจัดให้มีการสอนพลศึกษาขึ้น เพื่อให้บุคคลที่เข้าร่วมได้รับประโยชน์ทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม แต่เนื่องจากความแตกต่างของบุคคลในสังคมในด้านอายุ อาชีพ และด้านอื่นๆ จึงต้องจัดการสอนพลศึกษาให้หลากหลายออกไป จุดสำคัญของพลศึกษาอยู่ที่การเน้นให้มีสมรรถภาพพลานามัยแข็งแรง มีความสามารถทางสติปัญญา มีความเป็นระเบียบวินัย มีความเสียสละ และมีคุณธรรมตามที่สังคมต้องการ จรินทร์ ธาณิรัตน์ (ม.ป.ป., 1) ได้กล่าวไว้ว่า การให้การพลศึกษาต้องคำนึงถึงความสามารถและประสบการณ์ เด็กควรมีโอกาสฝึกและเลือกกิจกรรมที่ตนชอบและมุ่งให้เด็กมีความเจริญงอกงามทุกๆด้าน จรินทร์ ธาณิรัตน์ (ม.ป.ป., 16) ได้ให้ข้อคิดในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาไว้ดังนี้

โรงเรียนระดับประถมศึกษา ต้องจัดโครงการพลศึกษาสำหรับนักเรียนทุกคนได้โอกาสเข้าร่วมกิจกรรม โดยจัดสอนในช่วงเวลาว่างและจัดในระบบการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน และกีฬาภายนอกโรงเรียนโดยยึดหลักในการจัดดังนี้

1. ให้นักเรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมพลศึกษาของโรงเรียน
2. นักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายควรได้รับการเอาใจใส่และการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมให้
3. จัดประเภทกิจกรรมพลศึกษาตามความต้องการของนักเรียนให้ทั่วถึง
4. ควรจัดโครงการพลศึกษาของโรงเรียนให้ครบทุกด้าน คือ
  - 4.1 การจัดสอนพลศึกษาเป็นรายชั่วโมง
  - 4.2 การจัดกิจกรรมพลศึกษา เป็นกิจกรรมยามว่างแก่นักเรียนทุกคนในโรงเรียน
  - 4.3 การจัดการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน
  - 4.4 การจัดการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน
  - 4.5 การจัดกิจกรรมพิเศษ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางกาย โดยโครงการทั้ง 5 นี้ ต้องจัดควบคู่กันไป
5. โครงการพลศึกษา ควรได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจัง มีการวางโครงการดำเนินงานและประเมินผลอย่างใกล้ชิดด้วย

จะเห็นได้ว่า การเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องจัดให้มีโครงการพลศึกษาสำหรับนักเรียนทุกคนในทุกระดับชั้น วุฒิพงษ์ ปรมัตถาวร และอารี ปรมัตถาวร (2542, หน้า 1) กล่าวว่า การส่งเสริมสุขภาพของประชาชนให้สมบูรณ์แข็งแรง คือ การออกกำลังกายหรือการเล่นพลศึกษา ซึ่งในปัจจุบันนี้ต้องยอมรับว่า การออกกำลังกายหรือการเล่นพลศึกษานั้น เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งในอันที่จะก่อให้เกิดความสมบูรณ์ของร่างกาย ซึ่งทำให้การดำรงชีวิตมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น เช่นเดียวกับความต้องการอาหารและการพักผ่อน ทั้งนี้เพราะการเคลื่อนไหวเป็นทักษะของสิ่งมีชีวิต ซึ่งจะสังเกตได้ว่าทารกในครรภ์มารดาเริ่มเคลื่อนไหวหลังจากการปฏิสนธิ 4-5 เดือน ฐานการเคลื่อนไหวที่ถูกต้องในครั้งแรกๆ จะทำให้การเคลื่อนไหวครั้งต่อไป มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ลูอิติกร ศรีสุขเจริญพร (2540, หน้า 48) ที่กล่าวว่า ธรรมชาติของมนุษย์และสัตว์มาให้มีการเคลื่อนไหวประจำ ถ้าทำการเคลื่อนไหวไม่เพียงพอ จะเกิดความบั่นบ่วนทำให้สุขภาพเสื่อมโทรม ในที่สุดอาจจะเกิดโรคจนทำให้ถึงกับเสียชีวิตได้ วิศาล เครือคล้าย (2530, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในกลุ่มวิชาพื้นฐานทั่วไประดับปริญญาตรีของกลุ่มวิทยาลัยครูภาคกลาง โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นนักศึกษาที่เรียนพลศึกษาในกลุ่มวิชาพื้นฐานทั่วไป จำนวน 500 คน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาประสบปัญหาในการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในกลุ่มวิชาพื้นฐานทั่วไปอยู่ในระดับ

ปานกลาง คือ ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการใช้แหล่งศึกษาค้นคว้า ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ด้านการเรียนของนักศึกษาและด้านลักษณะเนื้อหาวิชาในหลักสูตร และมีความต้องการอยู่ในระดับมากคือ ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการสอนของอาจารย์ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการใช้แหล่งศึกษาค้นคว้า ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตรและด้านลักษณะเนื้อหาวิชาในหลักสูตร

การจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาให้มีประสิทธิภาพต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้เพราะสิ่งเหล่านี้ เป็นองค์ประกอบที่ทำให้มีการเรียนการสอนเกิดขึ้นอย่างมีคุณภาพคือ ครูพลศึกษา การสอน หลักสูตร โปรแกรม และกิจกรรมพลศึกษา สถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ผู้เรียน และการเรียน การวัดผล ประเมินผล การเรียนการสอน บุคลากรที่อำนวยความสะดวกต่อการเรียน (จรรยา แก่นวงศ์คำ. 2517, หน้า 12)

ดังนั้นในแผนการศึกษาแห่งชาติ จึงจัดให้นักเรียนเรียนพลศึกษาเป็นวิชาบังคับในหลักสูตรสาระการเรียนรู้อีกด้วย และการจัดสาระการเรียนรู้ของวิชาพลศึกษาในสถานศึกษาสามารถปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมตามแนวทางของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่น ได้อีกด้วย การจัดสาระการเรียนรู้ของวิชาพลศึกษา ตลอดจนการจัดกิจกรรมการสอนวิชาพลศึกษาควรจะต้องให้นักเรียนได้พัฒนาตนเอง นำความรู้และทักษะไปใช้ในชีวิตรจริงได้ การจัดประสบการณ์ให้นักเรียนเพื่อให้นักเรียนสามารถคิด และฝึกอย่างมีเหตุผล และเป็นระบบ โดยมุ่งเน้นให้เด็กนักเรียนทุกคนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างสนุกสนาน ปลอดภัย และสมรรถภาพทางกาย และสุขภาพจิตที่ดีซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของนักเรียนทุกคนได้ศึกษาหาประสบการณ์ต่อไป ซึ่งการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา จะประสบความสำเร็จบรรลุตามจุดมุ่งหมายได้นั้น น่าจะต้องอาศัยองค์ประกอบหลายๆ ประการ เช่น หลักสูตร เนื้อหาวิชาพลศึกษา สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวกในวิชาพลศึกษา รวมถึงการวัดผลและประเมินผล และที่สำคัญที่สุดคือ ครูพลศึกษา ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพในการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาเป็นอย่างดี

องค์ประกอบต่างๆ เหล่านี้สอดคล้องกับการพัฒนาการและความต้องการของนักเรียนจะทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาการเรียนการสอน ซึ่งจะส่งผลให้การจัดการศึกษาทางด้านพลศึกษาบรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่คาดไว้ในที่สุด โรงเรียนประถมศึกษานานาชาติซึ่งมีจำนวนมากของประเทศจะเป็นโรงเรียนแรกที่จะให้ความรู้และทักษะแก่เด็ก จึงต้องทราบปัญหาเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น ด้วยเหตุผลดังกล่าว การจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญ ผู้ค้นคว้าจึงต้องการศึกษาปัญหาการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กว่ามีปัญหาอะไรเพื่อจะได้

นำมาปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มเติมให้ดียิ่งขึ้น อันจะนำมาซึ่งประโยชน์ในการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กให้ดียิ่งขึ้น

### **จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า**

1. เพื่อศึกษาปัญหาการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาของผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาและนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

### **ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า**

เป็นข้อมูลสำหรับครูผู้สอน และผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดเล็กและแนวทางแก้ไข ปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาให้ดีขึ้นเป็นข้อมูลสำหรับบุคลากรที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

### **ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า**

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา
 

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ศึกษาปัญหาการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จำแนกเป็น 5 ด้าน

  - 1.1 ด้านผู้สอน
  - 1.2 ด้านหลักสูตร
  - 1.3 ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก
  - 1.4 ด้านผู้เรียน
  - 1.5 ด้านการวัดผลประเมินผล
2. ตัวแปรที่จะศึกษาค้นคว้า
  - 2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่
    - 2.1.1 ผู้บริหาร
    - 2.1.2 ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา
    - 2.1.3 นักเรียน

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัญหาการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จำนวน 5 ด้าน

- 1.1 ด้านผู้สอน
- 1.2 ด้านหลักสูตร
- 1.3 ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก
- 1.4 ด้านผู้เรียน
- 1.5 ด้านการวัดผลประเมินผล

### 3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ประชากรได้จาก โรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร  
เขต 1 มีจำนวน 112 โรงเรียน โดยมีผู้บริหาร 112 คน ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา 550 คนและ  
นักเรียน 6,957 คน

3.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าได้จากผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา  
นักเรียนชั้น ป.4 - ป.6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 โดยใช้วิธี  
สุ่มอย่างง่ายหลายขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่หนึ่ง ประชากรหลักหรือยกกลุ่มตัวอย่าง 30 เปอร์เซนต์ของข้อมูล ซึ่งได้กลุ่มโรงเรียน  
ตัวอย่าง ได้ 34 โรงเรียน จำนวนผู้บริหาร 34 คน จำนวนครูผู้สอนวิชาพลศึกษา 165 คนจำนวน  
นักเรียนหลักพันใช้ 5 เปอร์เซนต์ได้ 348 คน

ขั้นที่สอง นำกลุ่มตัวอย่างมาเข้าตารางของเครซี และมอร์แกนจะได้กลุ่มตัวอย่าง  
ดังต่อไปนี้ โรงเรียนได้ 32 โรงเรียน ผู้บริหาร 32 คน ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา 118 คนนักเรียน186  
คนขั้นที่สามนำกลุ่มตัวอย่างมาเทียบอัตราส่วนจะได้กลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้ อำเภอเมืองมี 36  
โรงเรียนได้กลุ่มตัวอย่าง 10 โรงเรียน ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา 43 คนนักเรียน 61 คน  
อำเภอวังทรายพูนมี 13 โรงเรียนได้กลุ่มตัวอย่าง 4 โรงเรียน ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา 11 คน  
นักเรียน 19 คน อำเภอสากเหล็กมี 10 โรงเรียนได้กลุ่มตัวอย่าง 3 โรงเรียน  
ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา 11 คน นักเรียน 19 คน อำเภอโพธิ์ประทับช้างมี 21 โรงเรียนได้กลุ่ม  
ตัวอย่าง 7 โรงเรียน ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา 20 คน นักเรียน 33 คน อำเภอสามง่ามมี 18  
โรงเรียนได้กลุ่มตัวอย่าง 6 โรงเรียน ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา 15 คน นักเรียน 26 คน  
อำเภอวาริชภูมิมี 14 โรงเรียนได้กลุ่มตัวอย่าง 4 โรงเรียน ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา 18 คน  
นักเรียน 28 คน

### นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การเรียนการสอนวิชาพลศึกษา หมายถึง สภาพการจัดการเรียนการสอนสาระวิชาพลศึกษาจำนวน 5 ด้านคือ ด้านผู้สอน ด้านหลักสูตร ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านผู้เรียนและด้านการวัดผลประเมินผล
2. ปัญหาการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา หมายถึง อุปสรรคและข้อขัดข้องที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1
3. โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่มีนักเรียนไม่เกิน 120 คนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1
4. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการ หรือรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ
5. ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา หมายถึง ครูที่ทำหน้าที่สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ทั้งที่มีวุฒิทางพลศึกษา และไม่มีวุฒิทางพลศึกษา
6. นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ปีการศึกษา 2553 ชั้น ป.4 –ป.6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

### สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า

ปัญหาการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาและนักเรียนมีความเห็นที่แตกต่างกัน